

Nr 66.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 12 juni 1931 (nr 233) om behandling av alkoholister (alkoholistlag); given Stockholms slott den 23 februari 1940.

Under återopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 12 juni 1931 (nr 233) om behandling av alkoholister (alkoholistlag).

GUSTAF.

Gustav Möller.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 12 juni 1931 (nr 233)
om behandling av alkoholister (alkoholistlag).

Härigenom förordnas, att 7 §¹⁾ lagen den 12 juni 1931 om behandling av alkoholister (alkoholistlag) skall erhålla följande ändrade lydelse:

7 §.

Kommunal nykterhetsnämnd äger uppdraga åt ett inom nämnden valt arbetsutskott eller åt nämndens ordförande att avgiva yttrande till polismyndighet eller systembolag i ärende rörande ansökan om eller innehav av körkort eller motbok. Av utskottet eller nämndens ordförande vidtagen åtgärd skall anmälas för nämnden vid dess nästa sammanträde.

Konungen äger för viss kommun förordna, att befattningen med ärenden i övrigt, vilka kommunal nykterhetsnämnd har att handlägga, må i den utsträckning Konungen bestämmer tillkomma ett inom nämnden valt arbetsutskott.

Närmare föreskrifter rörande i andra stycket omförmält arbetsutskotts sammansättning och verksamhet meddelas av Konungen.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹⁾ Senaste lydelse se SFS 1938: 215.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms
slott den 16 februari 1940.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden
PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL,
ERIKSSON, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmäler
chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, fråga om *ändring av 7 §
alkoholistlagen* samt anför:

Tidigare bestämmelser och ändringsförslag.

Lagen den 30 juni 1913 om behandling av alkoholister innehöll icke några
bestämmelser om rätt för nykterhetsnämnd att överlämna handläggningen
av vissa ärenden åt ett inom nämnden valt arbetsutskott. I vissa större
städer visade det sig emellertid nödvändigt eller lämpligt, att ett utskott i
viss omfattning övertog nämndens arbete.

Under hänvisning till den erfarenhet, som sålunda gjorts, föreslogo sär-
skilda sakkunniga i *betänkande den 30 september 1926 med förslag till lag an-
gående åtgärder mot dryckenskap och fylleri* (statens off. utredn. 1926: 17), att
nykterhetsnämnd skulle äga att åt ett inom nämnden valt utskott, bestående
av minst tre ledamöter jämte erforderligt antal suppleanter, uppdraga att å
nämndens vägnar besluta i frågor, som omförmäldes i vissa paragrafer i den
föreslagna lagen. I särskilt brådskande fall skulle nämndens ordförande få
meddela beslut å nämndens vägnar. Beslut av utskottet eller nämndens
ordförande skulle anmälas och protokollföras vid nämndens nästa samman-
träde. Bestämmelser härom upptogos i förslagets 13 §.

I ett av sakkunniga för revision av lösdrivarlagstiftningen den 11 november
1929 avgivet *betänkande med förslag till lagstiftning om alkoholistvård* (statens
off. utredn. 1929: 29) anfördes — under hänvisning till nyssnämnda lagför-
slag — att det icke blott i större städer utan även i större landskommuner,
där särskild nykterhetsnämnd eller såsom sådan nämnd fungerande fattig-
vårdsstyrelse bestode av många ledamöter, kunde visa sig praktiskt lämpligt
med ett arbetsutskott. Efter erinran om att i 1926 års förslag med hän-
visning till vissa paragrafer angivits de frågor, i vilka arbetsutskottet skulle
äga besluta, anfördes, att i dessa paragrafer upptoges i huvudsak alla frågor,
som nämnden hade att handlägga och besluta om. Det syntes emellertid
knappast vara av behovet påkallat att i lagen närmare precisera de åtgärder,
vilka nämnden skulle kunna befullmäktiga ett arbetsutskott att vidtaga, utan
det syntes lämpligen böra överlämnas åt nämnden att fritt besluta härom.

I överensstämmelse härmed föreslogs i 3 § av upprättat förslag till lag om behandling av alkoholister, att arbetsutskott skulle besluta om vidtagande av de åtgärder »enligt denna lag», som nämnden uppdroge åt utskottet.

Genom *proposition nr 164 till 1931 års riksdag* framlades därefter förslag till lag om behandling av alkoholister för riksdagen. Däri omnämndes, att i yttranden över 1929 års betänkande anförts, bland annat, av socialstyrelsen, att då arbetsutskottets uppgifter icke lämpligen borde begränsas till åtgärder enligt alkoholistlagen utan även skulle kunna omfatta nämndens åligganden jämligt exempelvis rusdrycksförsäljningsförordningen, orden »enligt denna lag» borde utgå. — I propositionens lagförslag upptogs en 7 § av följande lydelse:

Konungen äger för viss kommun förordna, att befattningen med ärenden, som nykterhetsnämnden enligt denna lag har att handlägga, må i den utsträckning Konungen bestämmer tillkomma ett inom nämnden valt arbetsutskott.

Närmare föreskrifter rörande utskottets sammansättning och verksamhet meddelas av Konungen.

Till motivering av detta stadgande yttrade föredragande departementschefen, statsrådet Larsson, bland annat:

Det synes mig ej vara lämpligt, att nykterhetsnämnderna själva äga besluta, huruvida utskott skall utses, och själva få bestämma gränserna för utskottets befogenhet. Ett stadgande av detta innehåll kan missbrukas. Om en kommun funnit lämpligt, att nykterhetsnämnden består av t. ex. sju ledamöter, bör nämnden ej hava möjlighet att utan vidare överlämna så gott som allt arbete, som åligger nämnden, på tre av ledamöterna. De åtgärder, dessa vidtagit, skulle visserligen enligt förslaget anmälas vid nämndens sammanträden, därvid nämnden kunde pröva lämpligheten av åtgärderna, men det skulle dock kunna inträffa, att de ledamöter av nämnden, vilka ej tillhörde utskottet, i stor utsträckning undandrogo sig eller uteslängdes från allt egentligt arbete.

Jag har med hänsyn till vad sålunda anförts funnit mig böra föreslå, att Kungl. Maj:t skall äga bestämma, huruvida arbetsutskott må av nykterhetsnämnden i viss kommun utses, samt därvid jämväl meddela föreskrifter rörande utskottets sammansättning och verksamhet. Dessa föreskrifter kunna lämpas efter de särskilda förhållanden, som föreligga inom kommunen. Det torde ej kunna befaras, att behov av arbetsutskott skall visa sig föreligga i så stort antal kommuner, att det blir förenat med olägenhet, om beslutanderätten i frågan förbehålles Kungl. Maj:t.

I anledning av vad socialstyrelsen yttrat därom, att arbetsutskottet borde erhålla befogenhet att handlägga även andra ärenden än sådana, som avses i den nu föreslagna lagen, vill jag nämna, att jag med hänsyn till den pågående utredningen angående en omläggning av gällande lagstiftning rörande försäljning av rusdrycker ansett stadgandet icke för närvarande böra givas vidare innehåll än i 1929 års betänkande föreslagits.

Propositionen behandlades av andra lagutskottet (utlåtande nr 39), som beträffande 7 § i anledning av väckt motion — vari yrkats, bland annat, att nykterhetsnämnden skulle berättigas att själv besluta att till ett inom nämnden valt arbetsutskott överlämna att avgöra vissa ärenden — anförde, att

det vore betänkligt att lämna nämnden full frihet härutinnan. Utskottet avstyrkte därför motionen och tillstyrkte Kungl. Maj:ts förslag oförändrat. Riksdagen godtog utskottets förslag.

Lag om behandling av alkoholister (alcoholistlag) utfärdades därefter den 12 juni 1931 (nr 233), därvid 7 § erhöll den lydelse, som föreslagits i propositionen.

Rusdryckslagstiftningsrevisionen, som avgav *betänkande den 23 oktober 1934 med förslag till spritdrycksförordning m. m.* (statens off. utr. 1934: 39), upptog i 8 § av däri intaget förslag till lag om nykterhetsvård bestämmelser, som helt motsvarade 7 § i 1931 års lag.

Gällande lagstadgande.

Genom *proposition nr 207 till 1938 års riksdag* framlades förslag till lag angående vissa ändringar i alcoholistlagen, innefattande bland annat frågan om införande av länsnykterhetsnämnder. 7 § i detta förslag hade följande lydelse:

Konungen äger för viss kommun förordna, att befattningen med ärenden, som kommunal nykterhetsnämnd har att handlägga, må i den utsträckning Konungen bestämmer tillkomma ett inom nämnden valt arbetsutskott.

Närmare föreskrifter rörande utskottets sammansättning och verksamhet meddelas av Konungen.

I egenskap av föredragande departementschef anförde jag till motivering av nämnda paragraf:

Att såsom i ett yttrande ifrågasatts borttaga den för närvarande förefintliga möjligheten enligt 7 § alcoholistlagen att enligt Konungens förordnande överlåta handläggning av vissa ärenden till ett arbetsutskott synes mig icke böra ifrågakomma.

Konungens förordnande rörande sådan överlåtelse har enligt gällande lag avseende allenast å alcoholistvårdsärenden. I det föregående har föreslagits, att stadgandet i 64 § av 1917 års rusdrycksförsäljningsförordning att jämväl uppgifter av andra slag tillkomma nykterhetsnämnd, t. ex. rörande råd och anvisningar till systembolag och dylikt — vilket stadgande år 1937 infördes i förordningen med vissa föreskrifter i avseende å nykterhetsnämnd — skall överföras till 3 § i alcoholistlagen. Något skäl anser jag icke föreligga, varför ej sistnämnda slags ärenden ävensom ärenden i övrigt, vilka nykterhetsnämnd har att handlägga, skulle kunna enligt Konungens bestämmande tillkomma ett inom nämnden valt arbetsutskott. Lagtexten har med hänsyn härtill jämkats.

Riksdagen biföll propositionen och den föreslagna lagen utfärdades den 3 juni 1938 (nr 215).

Ändringsförslag av socialstyrelsen.

I skrivelse den 27 november 1939 har socialstyrelsen till Kungl. Maj:ts övervägande framfört spørsmålet om ändring av 7 § alcoholistlagen.

Styrelsen framhåller inledningsvis, att nämnda paragraf i dess lydelse före 1938 års ändring tolkats på två olika sätt, nämligen dels så, att medgivande av Konungen för en nykterhetsnämnd att delegera beslutanderätten till ar-

betsutskott erfordrades allenast med avseende å alkoholistvårdsärenden, medan nämnden vore oförhindrad att själv besluta rörande överlämnande till arbetsutskott av andra slag av ärenden, såsom prövningen av körkorts-sökandes nykterhetsförhållanden och rådgivningen till systembolagen i och för den individuella utminuteringskontrollen, dels ock så, att delegation till arbetsutskott kunde komma ifråga endast beträffande alkoholistvårdsärenden, nämligen i den ordning, som föreskrevs i 7 §, medan delegation av andra ärenden över huvud taget icke finge ske.

Socialstyrelsen hade för sin del upptagit den förra tolkningen och därvid icke minst låtit leda sig av sin insikt av behovet av praktiska arbetsformer för nykterhetsnämnderna vid handläggningen av sådana massärenden, som körkorts- och motboksärendena utgjorde i ett stort antal kommuner. Socialstyrelsen hade låtit sin uppfattning komma till uttryck i den av styrelsen utgivna handboken »Råd och anvisningar till nykterhetsnämnderna». I sin nuvarande avfattning gäve däremot 7 § icke anledning till någon tvekan rörande den riktiga tolkningen, vilken syntes vara, att nykterhetsnämnd saknade rätt att till arbetsutskott delegera något slag av ärende, som ankomme på nämnden, men att Konungen ägde lämna medgivande därtill beträffande vilket slag av ärende som helst.

Socialstyrelsen anför vidare:

Under innevarande år har socialstyrelsen genom ett särskilt frågeformulär till samtliga nykterhetsnämnder i riket inhämtat upplysningar rörande nämndernas organisation och verksamhet m. m. Enligt de inkomna svaren ha mer än 500 nykterhetsnämnder tillsatt arbetsutskott för handläggningen av vissa löpande ärenden. Endast några få av dessa ha inhämtat medgivande härtill av Konungen. Anledningen till denna underlåtenhet är, att den ändring, varigenom 7 § alkoholistlagen erhållit nytt innehåll, undgått nykterhetsnämnderna, och härtill har i sin tur bidragit, att socialstyrelsen icke hunnit utarbeta en ny upplaga av förutnämnda handbok, där de år 1938 genomförda ändringarna i alkoholistlagen kunnat beaktas.

Det torde ankomma på socialstyrelsen, som i egenskap av tillsynsmyndighet över nykterhetsnämnderna har att i förekommande fall lämna de kommunala nykterhetsnämnderna vägledning och bistånd, att vidtaga åtgärder för rättelse av sådana felaktigheter i nämndernas organisation eller verksamhet, som komma till styrelsens kännedom. Styrelsen synes sålunda icke kunna underlåta att vidtaga åtgärder för en reglering av frågan om arbetsutskott för nämnda drygt 500 nykterhetsnämnder.

Det kan enligt styrelsens mening icke betvivlas, att överlämnande av smärre löpande ärenden till ett arbetsutskott är en från olika synpunkter, icke minst den ekonomiska, rationell anordning för mången nykterhetsnämnd. Behovet av denna åtgärd föranledes särskilt av det stora antalet körkorts- och motboksärenden — vilket sistnämnda begrepp omfattar alla de ärenden, som ankomma på nykterhetsnämnd på grund av stadgandet i 3 § andra stycket alkoholistlagen med åläggande för sådan nämnd att söka förebygga och motverka onykterhet och dryckenskap genom upplysningar, råd och anvisningar till systembolag m. fl. Hos nykterhetsnämnderna i vissa större städer börja även alkoholistvårdsärendena svälla så starkt, att avskiljande av lindrigare fall till handläggning av ett arbetsutskott mer och mer framstår som en ofrånkomlig anordning.

Medan alkoholistlagen både i dess ursprungliga och i dess nuvarande

lydelse torde utgå från att tillsättande av arbetsutskott vore en åtgärd, som skulle förekomma endast mera undantagsvis, har tillförandet till nykterhetsnämnderna av nya arbetsuppgifter medfört, att behovet av särskilda anordningar för handhavande av nämndernas löpande arbetsuppgifter blivit mycket allmänt. Till belysning härav må nämnas, att omkring 1,400 nykterhetsnämnder — utöver de förut omnämnda drygt 500 nämnderna med arbetsutskott — ha meddelat, att de funnit nödvändigt att till nämndens ordförande överlämna handläggningen av smärre löpande ärenden. Det torde vara en uppgift för tillsynsmyndigheten att övervaka, att nykterhetsnämndernas organisatoriska anordningar för den löpande verksamheten å ena sidan äro tillfyllest med hänsyn till skäliga krav i fråga om snabbhet i ärendenas handläggning och å den andra icke sträcka sig så långt, att de äventyra själva nämndernas bibehållande vid det fulla ansvaret för alla viktigare frågor och jämväl för den allmänna gången av den löpande verksamheten.

Socialstyrelsen framhåller härefter, att man hade att räkna med att flera hundra nykterhetsnämnder komme att begära medgivande att hava arbetsutskott, när det bleve klart för dem, att de icke eljest kunde lagligen på något sätt delegera löpande ärenden. Styrelsen hade ansett sig böra anmäla berörda förhållande samt därvid ifrågasätta sådan ändring av 7 § alkoholistlagen, att antingen socialstyrelsen skulle äga meddela sådant förordnande, som avsåges i lagrummet, eller ock Konungen skulle äga uppdraga åt socialstyrelsen att för viss tid handlägga ifrågavarande ärenden. Därest sådan lagändring komme till stånd, syntes för socialstyrelsens handhavande av denna uppgift de föreskrifter böra vara vägledande, som återfunnes i ett av Kungl. Maj:t den 27 oktober 1939 meddelat beslut angående arbetsutskott inom nykterhetsnämnden i Söderala socken.

I nämnda beslut föreskrevs följande:

Befattningen med ärenden, som nykterhetsnämnden har att handlägga, må tillkomma ett inom nämnden valt arbetsutskott; dock att utskottet icke äger fatta beslut om övervakning av alkoholmissbrukare jämlikt 13 § tredje stycket alkoholistlagen, om sådan ansökning hos länsstyrelsen, som avses i 16 § 1 mom. eller 17 § första stycket nämnda lag, eller om anmälan hos överförmyndaren jämlikt 62 § samma lag.

Rörande arbetsutskottets sammansättning och verksamhet förordnar Kungl. Maj:t som följer:

Utskottet skall bestå av tre ledamöter. Nykterhetsnämndens ordförande skall vara ledamot och ordförande i utskottet. För utskottets ledamöter skola utses två suppleanter. Är ordföranden frånvarande från utskottets sammanträde, utser utskottet inom sig ordförande för tillfället. Ärende må icke av utskottet till avgörande företagas, såvida ej utskottets samtliga ledamöter eller suppleanter för dessa äro tillstädes. Vid utskottets sammanträden skall föras protokoll upptagande utskottets beslut och skälen därför. Protokoll skall justeras antingen genast eller sist vid utskottets nästa sammanträde. Angående klagan över utskottets beslut skall vad i 55 § alkoholistlagen stadgas äga motsvarande tillämpning. Det åligger utskottet att vid nykterhetsnämndens nästa sammanträde anmäla sina beslut för nämnden.

Med anledning av vad socialstyrelsen anfört rörande begreppet »motboksärenden» må erinras därom, att det vid fullgörandet av nykterhetsnämndens uppgift att övervaka nykterhetstillståndet samt vidtaga för dess höjande er-

forderliga åtgärder enligt 3 § andra stycket alkoholistlagen åligger nämnden särskilt, bland annat, att söka förebygga och motverka onykterhet och drycken-skap genom upplysningar, råd och anvisningar till systembolag och andra försäljare av alkoholhaltiga drycker eller ersättningsmedel därför samt genom åtgärder mot olaglig försäljning av sådana drycker eller ersättningsmedel.

I förevarande sammanhang må vidare omnämnas bestämmelsen i 20 § 1 mom. motorfordonsförordningen den 23 oktober 1936, att sökande för erhållande av körkort har att förete, bland annat, intyg av polismyndighet, att sökanden gjort sig känd för ett nyktert levnadssätt. Innan sådant intyg utfärdas, skall vederbörande nykterhetsnämnd höras över sökandens nykterhetsförhållanden.

Yttranden över socialstyrelsens framställning hava avgivits av kontrollstyrelsen, länsstyrelserna i Kalmar, Malmöhus, Skaraborgs och Gävleborgs län efter hörande av länsnykterhetsnämnderna i länen, svenska stadsförbundet, svenska landskommunernas förbund och nykterhetsnämndernas riksförbund.

Socialstyrelsens förslag tillstyrkes i princip eller lämnas utan erinran av *kontrollstyrelsen, länsstyrelserna i Kalmar, Malmöhus och Gävleborgs län, länsnykterhetsnämnderna i sistnämnda två län samt svenska landskommunernas förbund*. Länsnykterhetsnämnden i Gävleborgs län, med vilken länsstyrelsen i länet därutinnan instämmer, anför emellertid, bland annat:

Det synes sannolikt, att anledningen till att delegering av nykterhetsnämndernas arbetsuppgifter utan inhämtande av Kungl. Maj:ts tillstånd skett i sådan utsträckning, som socialstyrelsen omnämnt, framför allt är att söka däri, att denna delegering varit av omständigheterna ovillkorligen påkallad och att den lagstadgade formaliteten med inhämtande av tillstånd ansetts vara en »pappersparagraf».

Länsnykterhetsnämnden, som väl inser socialstyrelsens ansvar beträffande tillsynen å alkoholistlagens efterlevnad, finner sig endast kunna beklaga, att styrelsen icke gått längre i det framlagda förslaget eller åtminstone beträffande motiveringen till förslaget. Det synes nämligen länsnykterhetsnämnden, som om lokal nykterhetsnämnd — lika väl som t. ex. barnavårdsnämnd — icke skulle behöva betungas i sitt arbete med en bestämmelse som den i 7 § upptagna.

Svenska stadsförbundet yttrar:

Då trots tillvaron av en tillsynsmyndighet för nykterhetsnämnderna det nu konstateras, att lagens bestämmelser om tillsättande av arbetsutskott av dessa nämnder i stor utsträckning förbisetts, är det givetvis nödvändigt att lag och praxis på detta område bringas i samklang med varandra. Styrelsen kan emellertid icke finna det självklart, att man därvidlag skall utgå ifrån, att någon överordnad myndighet skall bestämma, om arbetsutskott bör finnas eller icke. Socialstyrelsen har i den nu ifrågavarande framställningen vitsordat, att arbetsutskott äro ofrånkomliga i ett stort antal nämnder på grund av den svällande arbetsbördan. Det torde då med fog kunna ifrågasättas, om det icke kunde anförtros nämnderna själva att avgöra, när detta behov påkallar åtgärd. Eventuellt kunde den fria prövningsrätten tillerkännas endast nämnder i kommuner av viss storlek. För sådana åtgärder synas tala i första hand av krisläget framkallade behov av förenklingar i förvaltningen. Men därtill kommer, att organisationen av alkoholistvården redan

förut bland annat genom länsnykterhetsnämndernas tillkomst blivit så pass tungrodd, att varje åtgärd, som kan lätta arbetet, synes välkommen.

Anses det emellertid uteslutet, att nämnderna själva skulle få bestämma, om de anse arbetsutskott nödvändigt, vill styrelsen förorda, att tillstånd därtill får ges av socialstyrelsen.

Länsnykterhetsnämnden i Kalmar län ifrågasätter, om det ej vore lämpligt att införa en bestämmelse — motsvarande 5 § andra stycket instruktionen den 18 november 1938 för länsnykterhetsnämnderna — som medgäve kommunal nykterhetsnämnd rätt att uppdraga åt ordföranden att i samråd med annan ledamot å nämndens vägnar handlägga vissa småärenden, t. ex. avgivande av yttranden i körkorts- och motboksfrågor, när det gäller pricksfria personer. Det borde emellertid tydligt angivas, att alla ärenden, som mellan sammanträdena handlades av ordföranden och annan ledamot eller av arbetsutskott, skulle anmälas vid nästkommande sammanträde med nykterhetsnämnden.

Länsnykterhetsnämnden i Skaraborgs län anför:

De många oftast brådskande körkorts- och motboksärenden, som kommunal nykterhetsnämnd har att behandla, torde för flertalet nämnder nödvändiggöra tillsättande av arbetsutskott. Vad däremot angår ärenden rörande alkoholistvård torde desamma lämpligen böra och utan nämnvärd olägenhet kunna av flertalet nämnder behandlas av nykterhetsnämnd in pleno. Tillsättande av särskilt arbetsutskott för behandling av sådana ärenden synes därför i allmänhet icke erforderligt. Länsnykterhetsnämnden finner därför tillräckliga skäl icke föreligga att beträffande sistberörda ärenden vidtaga någon ändring i fråga om den myndighet, som har att pröva framställning om tillsättande av arbetsutskott för behandling av desamma. Vad åter angår behandling av övriga på kommunal nykterhetsnämnd ankommande ärenden, synes det lämpligen böra anföras åt socialstyrelsen att lämna medgivande i fråga om tillsättande av arbetsutskott. Genom en dylik uppdelning kunde också undvikas, att nykterhetsnämnd, som anser sig böra ingiva framställning om tillsättande av arbetsutskott för behandling av körkorts- och motboksärenden, samtidigt, även om så icke kan anses särskilt påkallat, begär bemyndigande för arbetsutskottet att handlägga jämväl ärenden rörande alkoholistvård.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län anser det icke behöva ingiva några betänkligheter, att nykterhetsnämnd erhåller befogenhet att, såsom hittills i praxis synes hava tillämpats, utan myndighets prövning bestämma om överflyttning till arbetsutskott av körkorts- och motboksärenden. Medgaves detta syntes anledning saknas att i fråga om ärenden angående alkoholistvård göra någon ändring av gällande bestämmelser. Arbetsutskott för handläggning av ärenden av sist angivna beskaffenhet syntes lämpligen böra bestå av mera än en person.

Samma inställning i sak som sistnämnda länsstyrelse intager även *nykterhetsnämndernas riksförbund*. Förbundet erinrar vidare om att ett stort antal nämnder åt sin ordförande överlämnat handläggningen av mindre ärenden, ifrågasätter lagligheten härav och föreslår lagändring, varigenom rätten att göra ett sådant överlämnande skulle lagfästas. Såsom lämpliga härutinnan tillstyrker förbundet bestämmelser sådana som de, vilka beträffande brådskande fall föreslogos i 1926 års förut omförmälda betänkande.

Departements-
chefen.

Den i ärendet förebragta utredningen synes mig ådagalägga, att ett verkligt behov föreligger att i viss utsträckning få avlasta de mångenstädes i stort antal förekommande s. k. körkorts- och motboksärendena från handläggning av nykterhetsnämnden i dess helhet. Detta behov torde, på sätt även anförts i yttrandena över socialstyrelsens framställning i förevarande ärende, böra tillgodoses. Det lär dervid icke behöva möta några större betänkligheter att låta nykterhetsnämnderna själva, utan prövning av Kungl. Maj:t eller någon central myndighet, få bestämma, huruvida nämnden skall befrias från handläggning in pleno av ärenden rörande ansökan om eller innehav av körkort eller motbok. Överflyttning av beslutanderätten bör kunna få ske till ett särskilt inom nämnden valt arbetsutskott — med den sammansättning nämnden själv bestämmer — eller, om det i vissa fall kan anses lämpligare, till nämndens ordförande ensam. För dessa fall torde böra föreskrivas, att åtgärd, som vidtagits av utskottet eller ordföranden, skall anmälas för nämnden vid nästföljande sammanträde. Sådan anmälan bör dervid införas i nämndens protokoll.

Även i fråga om de ärenden i övrigt, som ankomma på nykterhetsnämnd, torde fall förekomma, då överflyttning av deras handläggning till ett arbetsutskott kan visa sig lämplig. Beslut härom samt bestämmandet av den utsträckning, i vilken överflyttning skall få äga rum, ävensom fastställandet av närmare föreskrifter rörande utskottets sammansättning och verksamhet torde emellertid liksom hittills böra ankomma på Kungl. Maj:t. Vidtages den nyss föreslagna lagändringen rörande handläggningen av vissa körkorts- och motboksärenden, synes nämligen tillräcklig anledning icke föreligga att från Kungl. Maj:t till socialstyrelsen överflytta bestämmanderätten rörande inrättande av arbetsutskott för handläggning av andra på nykterhetsnämnd ankommande ärenden.

I överensstämmelse med vad sålunda anförts har inom socialdepartementet upprättats förslag till *lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 12 juni 1931 (nr 233) om behandling av alkoholister (alkoholistlag)* av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över nämnda lagförslag måtte för det i § 87 regeringsformen omnämnda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Anders Lundstedt.

¹ Denna bilaga, vilken är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den
20 februari 1940.*

Närvarande:

justitieråden EKLUND,
LAWSKI,
VON STEYERN,
regeringsrådet HJÄRNE.

Enligt lagrådet den 19 februari 1940 tillhandakommet utdrag av protokoll över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 16 februari 1940, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 12 juni 1931 (nr 233) om behandling av alkoholister (alkoholistlag).

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av chefen för rättsavdelningen i socialdepartementet hovrättsrådet Sven Björkholm.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

G. Lindencrona.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms
slott den 23 februari 1940.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, lagrådets den 20 februari 1940 avgivna utlåtande över det den 16 i samma månad till lagrådet remitterade förslaget till lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 12 juni 1931 (nr 233) om behandling av alkoholister (alkoholistlag) samt hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sten-Eric Heinrici.